

Ostrowiec Świętokrzyski, dnia 12 lutego 2019 r.

Znak: WS.033.21.2019

Pan

Robert Rogala

Radny Powiatu Ostrowieckiego

W dniu 28 stycznia 2019 r. do Starostwa Powiatowego w Ostrowcu Świętokrzyskim wpłynęło zapytanie Pana Radnego w sprawie pisma skierowanego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Kielcach (ZUS), dotyczącego kontroli prawidłowości wykorzystania zwolnień lekarskich od pracy, w szczególności sprawozdawczości i przekazywania informacji z tych kontroli do ZUS.

Odpowiadając na zapytanie należy stwierdzić, co następuje:

Przepisy art. 68 ust. 1 i art. 61 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Ustawa) wymieniają podmioty uprawnione do kontrolowania zaświadczeń lekarskich, wskazując ZUS oraz płatników składek, o których mowa w art. 61 ust. 1 pkt 1, są **uprawnieni** do kontrolowania ubezpieczonych co do prawidłowości wykorzystywania zwolnień od pracy zgodnie z ich celem oraz są upoważnieni do formalnej kontroli zaświadczeń lekarskich, wymieniając podmioty ustalające i wypłacające zasiłki poprzez m.in. stwierdzenie prawa do zasiłków określonych w ustawie i ich wysokość ustalają oraz zasiłki te wypłacają: płatnicy składek na ubezpieczenie chorobowe, którzy zgłaszają do ubezpieczenia chorobowego powyżej 20 ubezpieczonych.

Na podstawie wyżej cyt. przepisów Ustawy, zgodnie z **Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 27 lipca 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu kontroli prawidłowości wykorzystywania zwolnień lekarskich od pracy oraz formalnej kontroli zaświadczeń lekarskich (Rozporządzenie)**, ustanowiono na podstawie § 1 Rozporządzenia, iż kontroli

prawidłowości wykorzystywania zwolnień lekarskich od pracy z powodu choroby lub konieczności sprawowania przez ubezpieczonego opieki nad członkiem rodziny **dokonują** płatnicy składek na ubezpieczenie chorobowe, którzy zgłaszają do ubezpieczenia chorobowego powyżej 20 ubezpieczonych. Do obowiązków płatnika składek należy także kontrola formalna zaświadczeń lekarskich stanowiących podstawę zwolnienia od pracy. Przepis ten należy rozumieć, jako obowiązek kontrolowania każdego zaświadczenia lekarskiego. Przepis **§ 11 Rozporządzenia** stanowi, iż przepisy rozporządzenia stosują odpowiednio terenowe jednostki organizacyjne Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Dokonując wykładni literalnej cyt. przepisów należy dostrzec niezgodność pomiędzy brzmieniem przepisu Ustawy i przepisu Rozporządzenia, ponieważ przepis Ustawy nadaje płatnikowi składek - pracodawcy **prawo do kontrolowania ubezpieczonych, które nie może stanowić równocześnie obowiązku**, który jest nadany przepisem Rozporządzenia. W tej sytuacji występuje kolizja przepisów. Rozporządzenie do Ustawy, w którym uprawnienie nadane przez ustawodawcę ewaluuje w obowiązek, naruszając zasadę *lex superior derogat legi inferiori* – **czyli jest sprzeczne w tym zakresie z Ustawą i jako takie nie może stanowić podstawy prawnej dla ZUS.**

Natomiast przepis **§ 4 Rozporządzenia** stanowiący, iż w razie podejrzenia, że zaświadczenie lekarskie wydane zostało niezgodnie z przepisami w sprawie zasad i trybu wystawiania zaświadczeń lekarskich, płatnik składek występuje o wyjaśnienie sprawy do terenowej jednostki organizacyjnej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Przepis ten należy rozumieć w ten sposób, że jeżeli płatnik składek – pracodawca przeprowadzi kontrolę, która stwierdzi nieprawidłowość wykorzystania zwolnienia lekarskiego, to taki obowiązek informacyjny należy bezwzględnie spełnić.

Przedmiotowy temat wywołał znaczne kontrowersje i dyskusje. Ostatnie wypowiedzi przedstawicieli ZUS wskazują na złagodzenie swojego stanowiska, który zgadza się z tezą, że jest to uprawnienie pracodawcy-płatnika a nie jego obowiązek, co nie przeczy przeświadczeniu, że przepisy Ustawy i Rozporządzenia są niespójne.

Andrzej Jabłoński
14.02.2015
[Signature]

WICESTAROSTA
Andrzej Jabłoński